

ОЦІНКА РОСТУ ТА РОЗВИТКУ МОЛОДНЯКУ В МОЛОЧНИЙ ПЕРІОД

О. В. Савчук, к.с.-г.н., доцент

Н. В. Щербатюк, к.с.-г.н.

Подільський державний аграрно технічний університет

Наведено результати досліджень онтогенезу тварин молочного періоду. У статті розглянуто особливості росту та розвитку бугайців українських чорно-рябої, червоно-рябої молочних порід від народження до 6-місячного віку. Встановлено, що тварини української чорно-рябої молочної породи були високоногими та вузькотілими, а української червоно-рябої молочної породи – з добре розвиненою грудною кліткою.

Ключові слова: молодняк, бугайці, годівля, вік, проміри, жива маса.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Для повної зоотехнічної характеристики тварин і контролю за їх розвитком їх вимірюють та зважують. Продуктивність та інші господарсько-біологічні властивості сільськогосподарських тварин формуються на основі спадковості, умов годівлі, утримання і тренування, в процесі індивідуального розвитку особин [1, с. 29]. Про інтенсивність збільшення маси, лінійних розмірів та обсягів всього тіла тварини або окремих тканин і органів судять за абсолютним їх росту, а також за показниками відносної швидкості росту за той чи інший період [2, с. 75; 3, с. 20].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Для рентабельного виробництва тваринницької продукції потрібні високопродуктивні тварини з відповідними природами та промірами. Вивчення розвитку тварин дозволяє вловити більш тонкі індивідуальні відмінності; причини, що стимулюють або гальмують продуктивність [3].

Метою досліджень було вивчення динаміку розвитку бугайців української чорно-рябої молочної та української червоно-рябої молочної порід.

Матеріал і методика досліджень. За принципом аналогів сформували дві групи бугайців (n=15 голів), з яких перша – українська чорно-

ряба молочна порода, друга – українська червоно-ряба молочна. Піддослідних тварин утримували в аналогічних умовах племзаводу ТОВ ІВК «Рідний край» Ізяславського району Хмельницької області від народження до 6-місячного віку. Живу масу молодняку визначали за даними щомісячних індивідуальних зважувань [4]. На основі промірів визначали індекси: грудний, високоногості, розтягнутості, збитості, перерослості.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У період досліджень тваринам згодовували корми, вироблені у господарстві. Так, у зимово-стійловий період раціони молодняку склалися в основному із сіна та сінажу конюшини, силосу кукурудзяного та концентрованих кормів. Літній період характеризувався згодовуванням тваринам кормів зеленого конвеєра та концентратів. Фактичне середньодобове споживання кормів за добу в різні періоди вирощування бугайців наведено у таблиці 1.

До 3-місячного віку бугайців годували за схемою, прийнятою в господарстві, яка розрахована на одержання середньодобових приростів 800-900 г. За цей період в розрахунку на одну голову було витрачено близько 400 кг незбираного молока.

Таблиця 1

Структура добових раціонів піддослідних тварин

Вік, міс	Од. вим.	Корми						
		Зелена маса кукурудзи	Зелена маса конюшини	Зелена маса вика+горох	Сіно конюшини	Зерно пшениці	Зерно гороху	Молоко незбиране
3 міс.	кг	1,0	-	1,5	1,0	0,4	0,5	4,0
	%	4,9	-	6,4	20,1	13,9	18,1	36,6
6 міс.	кг	10,0	3,0	4,0	-	1,7	0,5	-
	%	31,3	8,2	11,0	-	37,9	11,6	-

Молочний період вирощування телят співпав із літньо-пасовищним періодом року. Структура раціонів у цей період була наступною: зелені корми – 11,3%, грубі – 20,1, концентровані – 32 та незбиране молоко – 36,6%. У 3-місячному віці з раціонів виключили незбиране молоко. Післямолочний період припав на зимово-стійловий пері-

од, тому раціони тварин включали в себе сіно, силос, сінаж і концентрати.

Основними показниками, що характеризують ріст молодих тварин, є прирости живої маси. Динаміка продуктивності телят у молочний період наведена в таблиці 2.

Динаміка приростів живої маси бугайців у молочний період

Показники	I група		II група	
	M±m	Cv, %	M±m	Cv, %
Жива маса, кг				
при народженні	31,3±1,38	17,07	34,4±1,29	14,55
у 3-місячному віці	78,5±2,62	12,93	95,2±2,69**	10,96
у 6-місячному віці, кг	161,1±4,55	10,93	182,4±4,28**	9,09
Абсолютний приріст, кг				
від народження до 3-місячного віку, кг	47,1±1,48	12,20	60,8±1,49**	9,52
від 3- до 6-місячного віку, кг	82,7±2,80	13,13	87,2±2,49	11,06
за молочний період, кг	129,8±3,75	11,19	148,0±3,23**	8,46
Середньодобовий приріст, г				
від народження до 3-місячного віку, кг	512±16,12	12,19	661±16,24**	9,52
від 3- до 6-місячного віку, кг	899±30,44	13,12	948±27,08	11,06
за молочний період, кг	706±20,42	11,21	804±17,60**	8,47

Аналізуючи продуктивність піддослідних тварин слід відмітити, що найвищу живу масу при народженні мав молодняк української червоно-рябої молочної породи (34,4 кг), що на 9,0% більше від тварин української чорно-рябої молочної, хоча різниця була невірогідною.

За перших три місяці середньодобові прирости живої маси молодняку контрольної групи складали 512 г, другої – на 149 г більше при вірогідній з контролем різниці. Абсолютні прирости живої маси за перших три місяці досліді становили відповідно 47,0; 60,8 кг. Висока мінливість

приростів за цей період була у чорно-рябих тварин (12,2-12,4%). За молочний період тварини української чорно-рябої молочної породи дали по 706 г середньодобового приросту, української червоно-рябої молочної – на 98 г більше (P>0,99).

Друга група характеризувалася високими показниками висоти в холці (табл. 3). У 3-місячному віці коса довжина тулуба бугайців української чорно-рябої молочної породи складала 78,33 см, а українських червоно-рябих молочних аналогів – на 2,3-3,2% більше.

Таблиця 3

Динаміка показників промірів в молочний період

Проміри	3 місяців		6 місяців	
	I група	II група	I група	II група
	M±m	M±m	M±m	M±m
Висота в холці	81,27±1,49	84,27±0,54	93,47±1,56	98,40±1,0
Коса довжина тулуба	78,33±1,31	80,80±0,66	98,13±1,33	107,27±1,29
Обхват грудей	94,20±0,72	104,13±0,96*	112,07±1,07	122,40±1,57
Глибина грудей	35,40±1,07	37,07±0,66	42,20±1,05	45,07±0,88
Ширина грудей	21,33±0,79	22,27±0,49	25,73±0,86	27,0±0,67
Ширина в сідничних горбах	8,53±0,39	9,07±0,29	14,60±0,39	15,87±0,38

У 3-місячному віці грудний індекс найвищим був у датських чорно-рябих тварин (61,4%), при найменшому коефіцієнті мінливості (15,37%). Високий коефіцієнт мінливості грудного індексу спостерігався в українських чорно-рябих молочних тварин (15,98%).

У 6-місячному віці грудний індекс у піддослі-

дного молодняку коливався в межах 59,9-61,3%. Українські червоно-рябі молочні тварини мали великі проміри грудей, а саме: глибина грудей складала 45,07 см, а ширина – 27 см, тому грудний індекс у них був дещо нижчий (59,9%), ніж у аналогів.

Таблиця 4

Основні індекси будови тіла тварин у молочний період

Індекс	Групи			
	3 міс.		6 міс.	
	I група	II група	I група	II група
Грудний	60,8±2,51	60,1±0,90	61,3±2,15	59,9±1,15
Костистості	14,5±0,54	15,0±0,49	13,5±0,47	14,2±0,42
Розтягнутості	96,5±0,84	95,9±0,51	105,1±1,01	109,1±1,05*
Збитості	120,7±2,17	128,9±1,47**	119,6±1,87	114,3±1,98
Тазогрудний	92,2±3,35	91,1±2,77	91,1±3,30	83,8±2,47
Шилозадості	36,6±1,01	37,0±1,24	51,5±0,91	49,3±1,47

Високий індекс костистості (14,2%) у другій групі пояснюється високим показником обхвату п'ястка (14,0 см). Індекс розтягнутості у тварин другої групи на 4% більший, що пояснюється ве-

ликою косою довжиною тулуба (107,27см).

Індекс збитості є відмінним показником масивності тварин у пропорційно-гармонійному співвідношенні глибини та довжини тулуба. Цей

індекс у 6-місячному віці в українських чорно-рябих молочних тварин – дорівнював 119,6-119,8%, а в українських червоно-рябих молочних аналогів – на 5,3-5,5% менший.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз розвитку молодняка молочного

періоду характеризує добрий розвиток і достатню гармонійність форм тіла тварин. Індекси будови тіла підтверджують кращий розвиток бугайців української червоно-рябої молочної породи відносно ровесників української чорно-рябої молочної породи.

Список використаної літератури:

1. Козир В.С. Породні особливості розвитку кісткової тканини у великої рогатої худоби / В.С. Козир // Вісник аграрної науки. – 2010. – №9. – С. 31-32.
2. Хмельничий Л.М. Особливості будови тіла корів молочних порід / Л.М. Хмельничий, В.В. Костюк // Вісник Сумського національного державного університету, Серія «Тваринництво». – Суми, 2007. – Вип. 3. (12). – С. 125-128.
3. Хмельничий Л. Класифікація молочних корів за екстер'єрним типом / Л. Хмельничий // Тваринництво України. – 2008. – №3. – С. 12-14.
4. Овсянников А.И. Основы опытного дела в животноводстве / А.И. Овсянников. – М.: Колос, 1976. – 304 с.

Savchuk O.V., Shcherbatyuk N.V. ОЦЕНКА РОСТА И РАЗВИТИЯ МОЛОДНЯКА В МОЛОЧНЫЙ ПЕРИОД.

В статье рассмотрены особенности роста и развития бычков украинской черно-пестрой, красно-пестрой молочных пород от рождения до 6-месячного возраста. Установлено, что животные украинской черно-пестрой молочной породы были высоконогими с узким телом, а аналоги красно-пестрой молочной породы - с хорошо развитой грудной клеткой.

Ключевые слова: молодняк, бычки, кормление, возраст, промеры, живая масса.

Savchuk O.V., Shcherbatyuk N.V. EVALUATION GROWTH AND DEVELOPMENT OF YOUNG IN MILK BREEDS.

In the article the features of height and development of bulls Ukrainian black-motley milk and Ukrainian red-motley milk of age to 6-monthly age. It is set that animals of the Ukrainian black-motley milk breed were highfee and narrowbody, and analogues of the Ukrainian red-motley milk breed – with a well-developed thorax. Analysis of dairy calves period has a good development of the harmony and sufficient body shapes of animals. Indices of body structure confirm the better development of calves Ukrainian red spotted milk in families of relatively peers Ukrainian black and white dairy cattle.

Key words: young, bull, feeding, age, measuring, height, width.

Дата надходження до редакції: 25.07.2014 р.

Рецензент: кандидат с.-г. наук, доцент В.В.Вечорка

УДК 636. 32/. 38.033. 083. 37

ОСОБЕННОСТИ МЯСНОЙ ПРОДУКТИВНОСТИ ВАЛУШКОВ УКРАИНСКОЙ ПОПУЛЯЦИИ РОМАНОВСКОЙ ПОРОДЫ ОВЕЦ РАЗНЫХ КОНСТИТУЦИОНАЛЬНО-ПРОДУКТИВНЫХ ТИПОВ

В. А. Сухарлев, к.с.-х.н., доцент

К. И. Яковлев, соискатель

Харьковская государственная зооветеринарная академия

Представлены материалы о мясной продуктивности валушков украинской популяции романовской породы овец разных конституционально-продуктивных типов.

Ключевые слова: овцы украинской популяции романовской породы, валушки, мясная продуктивность, конституционально-продуктивные типы.

Актуальность проблемы. Производство мяса в мире неуклонно увеличивается и баранина по объемам производства занимает четвертое место среди других видов. В последние десятилетия в развитых овцеводческих странах Евросоюза, были осуществлены национальные программы развития мясного овцеводства, производства баранины и ягнятины, удельный вес которых в стоимости всей продукции отрасли достигает 90% [1].

В мире по производству баранины на душу

населения (данные 2006 года) лидируют Новая Зеландия – 122,4 кг в год на человека, Австралия – 30,8 кг, Монголия – 24,3 кг; а в Европе - Великобритания – 5,5 кг [2]. Рациональная норма потребления баранины – 4 кг/год на человека.

В Украине при рациональной норме питания 1 кг баранины в год на человека, фактическое ее потребление в 4 раза меньше. Дефицит производства украинской баранины в год составляет 37,35 тыс. тонн (при потребности в год 45 тыс. тонн - фактически 7,65 тыс. тонн) [3].